

## **МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ ГОДИНИ СПІЛКУВАННЯ.**

### ***Мета, завдання і правила проведення години спілкування***

Години спілкування допомагають учням зрозуміти значущість проблем, що відбуваються в житті, залучають їх у процес вирішення власних проблем. Важливо проводити годину спілкування не час від часу, а в системі, за певною технологією.

Мета години спілкування – допомогти у вирішенні проблем, розвивати в учнів здатність вирішувати ці проблеми самостійно.

Завдання: викликати дітей на відверту розмову один з одним, ініціювати чесну дисципліну серед школярів. Дуже важливий неосудливий тон дискусії.

Як відзначають Джейн Нелсон у «Позитивній дисципліні» і Вільям Глассер у «Школі без невдач», особливо варто виділити деякі моменти, яких не повинно бути на годині спілкування:

- не дозволяйте дітям засуджувати або звинувачувати інших;
- не залучайте дітей до вистежування й виявлення правопорушників;
- не карайте весь клас за поведінку окремих дітей;
- щоб залучити клас до пошуку справедливого й правильного рішення, треба створити атмосферу співпраці.

При організації й проведенні години спілкування важливе дотримання низки правил або вироблення власних, наприклад:

- спробувати самим вирішити проблему;
- не чинити один на одного ніякого тиску;
- слухати один одного й не перебивати.

### ***Структура години спілкування***

Структура класних зборів може бути такою.

1. Представлення обговорюваної проблеми (класним керівником або учнями).
2. Виклад інформації з проблеми.
3. Початок дискусії: «Що нам необхідно зробити для того, щоб...», «Результат вийшов таким, тому що...»
4. Пропозиції щодо вирішення проблеми.
5. Вибір рішення.
6. Обговорення передбачуваного результату рішення.
7. Закриття зборів.

### ***Процедура години спілкування***

Процедура години спілкування передбачає й особливі умови. Школярі повинні сидіти по колу, бачити того, хто говорить. Не менш важливо дотримуватися встановлених часових обмежень. Для учнів початкової школи досить 30 хвилин, а для старших школярів – 45 хвилин. Якщо обговорення, дискусія відбуваються успішно й цікавлять усіх учнів, то час може бути продовжено, але до розумних меж. Разом із класом необхідно встановити, як часто організовувати класні збори, зустрічі. Однак можуть виникнути ситуації, що вимагають невідкладного проведення класних зборів, тоді їх можна організувати вранці, до початку занять. На класних зборах можуть вирішуватися питання виборів і перевиборів органів самоврядування; проводяться групові ігри на відкритому повітрі з моделювання соціальних ситуацій, тренування позитивного мислення; створення класних правил для досягнення бажаної етичної поведінки; вирішення конфліктів і налагодження дружніх взаємин між учнями. За допомогою різноманітних форм діяльності учнів у самоврядуванні класному керівникові необхідно визначити внутрішній ріст дітей. Це може бути виражене в переліку спеціальних навичок, характерних для дітей різного віку.

Для учнів початкових класів характерні такі основні навички:

1. Розуміти й описувати проблему, виступати не соромлячись.
2. Висловлювати власну думку, брати активну участь в обговоренні питання (проблеми).
3. Уміти слухати, коли інші діляться своїми ідеями, думками.

4. Підтримувати тривалий контакт.
5. Чекати й не переривати мовця.
6. Відповідально ставитися до дорученої справи, розвивати здатність до рефлексії.
7. Приймати рішення, адекватне **проблемі**, потім дотримуватися його.

Для старших школярів характерні такі основні навички:

1. Уміти пропонувати більш ніж один спосіб вирішення проблеми.
2. Враховувати різні точки зору.
3. Передбачати різні наслідки пропонованих рішень.
4. Використовувати активне слухання для перефразування й повторення ідей інших учасників.
5. Реагувати на інших на основі принципу емпатії.
6. Відповідально виконувати й брати активну участь у всіх справах класу.
7. Розвивати здатність до рефлексії.

### ***Година спілкування як одна з головних форм виховання в школі***

Форма – це зовнішній обрис, зовнішній вид, контури предмета; зовнішнє вираження якого-небудь змісту.

Форма виховної роботи – це сукупність організаторських прийомів і виховних засобів, що забезпечують зовнішнє вираження виховної роботи (композиційна побудова виховного заходу).

Форми виховної роботи – явище динамічне. Існуюча система форм виховної роботи постійно поповнюється новими, відповідно до умов шкільного життя.

Існують різні підходи до класифікації форм виховання, в основі яких лежить та чи інша ознака:

- 1) за кількістю учасників: масові (шкільний бал), групові (класні збори), індивідуальні (бесіда);
- 2) за видами діяльності: пізнавально-розвивальні (вікторина), розважальні (дискотека), за напрямками виховної роботи (профорієнтаційні, фізкультурно-оздоровчі тощо справи);
- 3) за результатом: інформаційний обмін (усний журнал), вироблення спільного рішення (збори), суспільно значущий продукт (акція милосердя).

Широко розповсюдженою формою виховної роботи є година спілкування (година класного керівника).

Година спілкування – це форма виховної роботи, при якій школярі під керівництвом педагога включаються в спеціально організовану діяльність, яка сприяє формуванню системи відносин до навколишнього світу.

Виділяють два основні види виховної години: тематична і година спілкування з поточних справ у класі.

### ***Функції виховної години***

Година спілкування виконує такі функції:

- 1) *просвітницьку* – дає можливість розширити коло тих знань учнів, які не знайшли відображення в навчальних програмах. Ці знання можуть містити в собі інформацію про події, що відбуваються в країні, за кордоном. Об'єктом обговорення може бути будь-яке явище або подія;
- 2) *орієнтувальну* – сприяє формуванню ставлення до навколишнього світу, виробленню ієрархії матеріальних і духовних цінностей; допомагає оцінювати явища, що відбуваються в житті (вона тісно пов'язана з просвітницькою, тому що не можна навчити учнів оцінювати явища, з якими вони не знайомі; хоча година спілкування може виконувати суто орієнтувальну функцію);
- 3) *спрямувальну* – дає змогу перенести обговорення того чи іншого явища в рамки реального досвіду учнів.
- 4) *формувальну* – формує в учнів навички обмірковування й оцінки своїх учинків і самих себе, навички ведення діалогу й побудови висловлювання, відстоювання власних поглядів.

## **Типи години спілкування**

### **Година спілкування морального спрямування**

*Мета:*

1. Освіта учнів з метою вироблення власних моральних поглядів, суджень, оцінок.
2. Вивчення, осмислення й аналіз морального досвіду поколінь.
3. Критичне осмислення й аналіз власних моральних учинків, учинків однолітків та однокласників.
4. Розвиток моральних особистісних якостей, таких як доброта, бажання допомагати людям, уміння визнавати свої помилки, відстоювати власну точку зору і поважати чужу (не можна проводити часто).

### **Година спілкування пізнавально-інтелектуального спрямування**

*Мета:*

1. Розвиток пізнавального інтересу учнів.
2. Розвиток уміння усвідомлювати свої індивідуальні можливості, прагнення до самовдосконалення.

### **Тематична година спілкування**

*Мета:*

1. Розвиток кругозору учнів.
- Сприяння духовному розвитку учнів, формуванню їхніх інтересів і духовних потреб.

### **Година спілкування інформаційного спрямування**

*Мета:*

1. Формування в учнів причетності до подій і явищ суспільно-політичного життя своєї країни, свого міста, району.
2. Застосування знань, отриманих на уроках історії й суспільствознавства.
3. Формування власного ставлення до того, що відбувається.
4. Розвиток дослідницьких умінь.

## **Форми години спілкування**

- бесіди (естетичні, моральні);
- диспути;
- зустрічі з цікавими людьми;
- вікторини з різних сфер знань;
- дискусії;
- КВК;
- інтерактивні ігри;
- ігри-подорожі;
- тренінги;
- читацькі конференції.

Класний керівник обирає зміст і форму проведення години спілкування, виходячи з:

- вікових і психологічних особливостей школярів;
- цілей і завдань, які він ставить;
- моральних установок, інтересів, потреб учнів.

## **Підготовка й проведення**

При підготовці й проведенні виховного заходу необхідно орієнтуватися на таку систему дій:

- визначити тему, сформулювати мету;
- скласти план (сценарій);
- підібрати відповідний матеріал, наочне приладдя, музичне оформлення й т. ін. з теми;
- дати завдання учням для попередньої підготовки (якщо це передбачено планом);
- визначити ступінь доцільності участі у виховній годині інших педагогів або батьків.

Поради щодо проведення години спілкування:

- від предметної інформації – до оцінки інформації;
- від загальних оцінок – до розгорнутих суджень;
- увага до виступів учнів;
- акцент на важливих моментах;
- міркування разом з дітьми;
- спільний пошук шляхів вирішення проблеми;
- урахування психологічних особливостей сприйняття матеріалу учнями (слабка увага – зміна діяльності: музична пауза / фізкультхвилинка / гостре запитання);
- участь дітей у складанні плану виховних годин (чверть/півріччя/ рік); вибір із декількох запропонованих.

### ***Аналіз години спілкування***

Він потрібний вихователеві для визначення завдань індивідуальної роботи з вихованцями, виділення стратегічних напрямів роботи з класом.

Виділяють дві сторони аналізу.

Перша – це спільний аналіз учителя з вихованцями (рефлексія). Завдання вчителя полягає в тому, щоб допомогти учням зіставити намічене й результат; причому важлива не констатація, а аналіз діяльності, оцінка внеску кожного; виділення позитивних моментів в організації спільної діяльності.

Інша сторона – це педагогічний аналіз. Схематично він виглядає так:

- Чому? Навіщо? – Потреби, особливості, інтереси.
- Що? – Ціль.
- Як? – Методи, форми роботи. Активність, захопленість, інтерес, емоційний стан учнів.

Удачі, труднощі.

- І що ми з цього маємо? – Результат, продовження роботи.

### **Критерії ефективності години спілкування:**

До них належать:

- особистісна значущість для учнів;
- комфортність, сприятливий психологічний клімат;
- можливість для прояву й розвитку індивідуальних і творчих здібностей школярів;
- збагачення життєвого досвіду учнів;
- духовно-моральна цінність;
- включеність учнів у підготовку й проведення виховної години.

### **Психолого-педагогічна характеристика класу**

*(приклад характеристики 8 класу)*

1. Загальні відомості про класний колектив, історія його формування.

У 8 класі навчаються 10 учнів (з них хлопчиків – 4, дівчаток – 6). Всі учні 1995 року народження. Колектив сформований у 2008 навчальному році, діти прийшли в ліцей з різних шкіл. Усі вчителі, у тому числі класний керівник, для них нові.

2. Керівництво й організація класного колективу.

На початку навчального учні обрали старосту. Максим Диренко – явний лідер у класі, активний, наполегливий, має авторитет серед учнів, здатний організувати їх на будь-який позакласний захід (збори ліцею, випуск стінгазети), до того ж важливим є його прагнення залучити кожного; старанний учень – завжди готовий до уроку, адекватно реагує на критику.

У класі є неофіційний «ватажок» – Євген Зотов, занадто балакує, надмірно рухливий, легко відволікається, імпульсивний, винить інших у своїх помилках, ставить багато запитань, які не стосуються теми. Результатом такої поведінки є порушення дисципліни в класі. Незважаючи на це, перебуває в добрих стосунках з однокласниками.

У колективі погана групова згуртованість, що може бути зумовлено поганою адаптацією багатьох дітей до нового колективу. Незалежно від цього в класі дівчатка добре спілкуються з хлопчиками і навпаки. Колектив можна розглядати як єдине ціле, оскільки на даному етапі розвитку відносин відсутні будь-які угруповання, діти виявляють цікавість до спільної справи.

Класний керівник – Ширинян Любов Олександрівна, учитель географії, педагог з 21-літнім стажем роботи в школі, має вищу педагогічну освіту. Вона намагається з'ясувати інтереси учнів і зацікавити їх спільними справами. Діти поважають свою «класну маму», вже за місяць у них

склалися досить теплі відносини.

### 3. Зміст і характер колективної діяльності.

Загалом у класі гарна успішність, учнів більшою мірою цікавлять гуманітарні дисципліни, але вони також не оминають питання практичної значущості багатьох аспектів точних наук. Усі оцінки вчителі виставляють у щоденники, які на початку кожного тижня збирає класний керівник. Дисципліну під час навчальної діяльності практично не порушують. На контрольних роботах намагаються допомагати один одному. Шпаргалками, видно, ще не навчилися користуватися.

У позаурочний час майже всі учні займаються спортом: дівчатка ходять на танці й гімнастику, а хлопчики – на футбольну секцію в сусідню школу.

### 4. Аналіз конкретних прикладів впливу колективу на особистість школяра й особистості на колектив.

З власної педагогічної практики можу навести приклад одночасного впливу особистості на колектив і колективу на особистість. В одному з моїх 10-х класів з'явився новий учень. Гарного першого враження він на мене не справив. Обстановка в класі до його появи була досить стабільна і сприятлива: учні були дружні, регулярно ходили на уроки, практично всі виконували домашнє завдання. З появою нового хлопчика я почала зауважувати розподіл класу на окремі групи, через якийсь час клас розділився на два угруповання. В одному з них залишилися ті, які продовжували ходити на уроки, виконувати домашнє завдання, а в іншій – їх повна протилежність. Дійшло до того, що на перших і останніх уроках були присутні 5-6 учнів. Але новенький у ліцеї більш ніж на два місяці не затримався, видно, як і в попередній школі, і незабаром на уроки стало приходити більше учнів. І та група, яка продовжувала ходити на заняття, впливала на учнів, які залишилися без «ватажка».

### 5. Загальні висновки.

Колектив поступово розвивається, і я впевнений, що з кожним днем його згуртованість тільки збільшується. Учні завжди бадьорі, веселі й життєрадісні. Проявляють високу активність на уроках. Досить дисципліновані, уміють слухати педагога.

Поки що видно тільки один недолік – не сформовано згуртований колектив, немає гарних дружніх відносин між усіма його учасниками. Для усунення цього недоліку класному керівникові потрібно зацікавити дітей однією спільною справою або ідеєю, а також провести декілька тематичних вечорів (або проводити їх постійно) для всіх учнів класу.

### *Золоті правила педагога*

1. Прийшов у школу – зроби розумне й шляхетне лице.
2. Щоразу, коли тобі хочеться командувати дітьми, згадай своє дитинство й про всякий випадок з'їж морозиво.
3. Гроші й педагогіка – речі мало сумісні.
4. Нехай усі манекенниці світу, побачивши твою посмішку, подадуть у відставку.
5. Не заходь у душу до дітей, якщо тебе про це не просили.
6. Іди на урок з радістю, виходь з уроку з приємною втомою.
7. Жартуй доти, доки не навчишся.
8. Пам'ятай: поганий лікар може забрати життя, поганий учитель – спопелити душу.
9. Приходити на урок треба настільки підготовленим, щоб знати точно: для чого прийшов, куди прийшов, що будеш робити і чи буде від цього добре.
10. Щоразу, коли хочеться нагрубити кому-небудь, рахуй до мільйона.
11. Намагайся їсти щодня.
12. Люби свою адміністрацію так само, як і вона тебе, і ти проживеш довге й щасливе педагогічне життя.
13. Ніколи не чекай похвали, а намагайся відразу ж з'ясувати, як узагалі з нею справи до неї ставляться.
14. Люби кого-небудь, крім школи, і тоді в тебе буде все в порядку.
15. Якщо до тебе прийшли на урок, згадай, що ти – артист, ти – найкращий педагог, ти – найщасливіша людина.
16. Говори батькам завжди найкращу правду, яку ти знаєш.
17. Пишайся своїми помилками, і тоді в тебе їх буде з кожним роком усе менше.

18. Вищим проявом педагогічної успішності є усмішки на обличчях дітей.
19. Якщо ти вмієш звичайний факт подати як відкриття й домогтися подиву й захоплення учнів, то можеш вважати, що половину справи ти вже зробив.
20. Пам'ятай: гарні педагоги живуть довго і майже ніколи не хворіють.
21. Віддай школі все, а, вийшовши зі стін школи, почни нове життя.
22. Постарайся завжди бути здоровим, навіть якщо в це хтось не повірить.
23. Одягайся так, щоб ніхто не сказав тобі вслід: «Ось учителька пішла».
24. Не спи на уроці – поганий приклад заразливий.
25. Під час опитування зобрази на обличчі граничний інтерес.
26. Пам'ятай: якщо твій голос стає загрозливо хрипким, значить, ти робиш щось не те.
27. Добре, якщо пізнього вечора, коли ти згадаєш своїх учнів, обличчя твоє осяє усмішка.

### ***Сім правил молодого вчителя***

Зберегти тепло любові й передати його дітям – найважливіша місія вчителя. Ось деякі поради, які допоможуть молодим учителям досягти цього.

1. Якщо ви розпочинаєте вивчення свого предмета в якомусь класі, поцікавтеся: чи учні чули про нього і як саме вони уявляють його зміст; кому дуже хочеться його вивчати, а кому це здається нецікавим і чому. Не шкодуйте години на цьому уроці, щоб спростувати хибні уявлення учнів про нецікавість та некорисність вашого предмета. До цього заохочуйте бажаючих учнів та самі заздалегідь продумайте й наведіть переконливі аргументи й життєві приклади. Потрібно, щоб учні відчували ваше захоплення своїм предметом і щоб воно знайшло в них емоційний відгук. Підкресліть також, що буде цікавим і сам процес вивчення предмета, кожен матиме можливість виявити свої знання та здібності, а ви справедливо їх оцінюватимете.

Якщо ви продовжуєте вивчення предмета, на першому уроці поцікавтеся, як учні ставляться до нього, чи є такі, хто цікавиться ним поза уроками, можливо, мріє присвятити йому своє професійне життя. Кому предмет не подобається і чому? Підкресліть, що учні у вашій присутності можуть вільно думати й висловлюватися (не тільки з цього питання, а загалом) та водночас розкрийте важливість предмета, який ви викладаєте.

2. Наголосіть, що учні набули певного життєвого досвіду з предмета, який стане в нагоді під час його подальшого вивчення. Багато чого учні самостійно дізнаються з різних джерел. Скажіть, що передбачається на заняттях упроваджувати, поруч з іншими формами навчальної діяльності, роботи в малих групах (по 3-5 учнів), де кожен матиме можливість виявити свої знання та здібності, а змагання між такими групами нададуть більшої цікавості та емоційності педагогічному процесові.

3. Підкресліть, що ви прагнете справедливого, об'єктивного оцінювання знань учнів.

4. Не залишайте без уваги найперші і найменші спроби порушення дисципліни. Якщо можете, пожартуйте з цього приводу, розкажіть анекдот чи бувальщину на шкільну тематику або скажіть щось інше, дотепне й доречне, на адресу учня, який заважає. Якщо у вас це не виходить, тоді серйозно поговоріть із цим учнем про те, що ви прагнете до взаєморозуміння, добрих стосунків із учнями, та це не виключає виконання кожним своїх обов'язків, що, зрештою, не гостинно та не гуманно зустрічати будь-яку нову людину недоброзичливо, намагатися зашкодити їй. Можна запропонувати, щоб він уявив себе на місці людини, яка прийшла до якогось нового гурту і з неї починають кепкувати. Можна також звернутися до нього із запитаннями: «Ви нас усіх за щось не поважаєте? Ми заподіяли вам зло? Ні? Тоді чому ви намагаєтеся нас принизити, заважаєте нам?»

Коли й після цього повторюються порушення дисципліни, на перерві чи після уроку знайдіть можливість поспілкуватися наодинці з кожним. Поцікавтеся, можливо, учнів щось не влаштовує на ваших уроках, та непомітно перейдіть на їхні інтереси, життєві перспективи, сім'ю. Якщо ви щиро цікавитиметеся цими питаннями, учень відчує інтерес до себе, вашу доброзичливість, себто побачить вас як людину з нового боку.

5. За жодних обставин не кричіть на учнів.

6. Відвідайте уроки інших учителів, поспостерігайте за поведінкою ваших учнів, особливо порівняйте, як поведуться порушники дисципліни на ваших уроках, поцікавтеся у вчителів їхньою думкою про них, загалом більше дізнайтеся про них.

7. Звертайтеся по допомогу до завуча чи директора школи з питань поведінки та успішності учнів тільки в крайньому разі, після того, як ви випробували всі способи свого впливу на цих учнів.

Урахувавши ці поради й поводячись таким чином, ви вже з перших уроків забезпечите враження про себе як про порядну людину, цікавого вчителя та непересічну особистість. Учні оцінять вашу дотепність, відкритість, щирість, толерантність, демократизм, увагу та співчуття до них. Діти швидко зрозуміють, що ви їх сприймаєте, любите такими, якими вони є, вірите в них, поважаєте й підтримуєте їх.

Пам'ятка педагогу

1. Крокуй спокійно серед гамору та поспіху – пам'ятай, який мир може бути у тиші.
2. Наскільки це можливо, не зрікаючись себе, зберігай добрі стосунки з людьми.
3. Спокійно і ясно проголошуй свою правду, слухай також те, що кажуть інші, навіть якщо вони говорять не надто розумно, – бо в цьому є якийсь сенс.
4. Якщо порівнюватимеш себе з іншими, можеш стати гордим або зневіреним, бо завжди були й будуть гірші й кращі від тебе.
5. Радій як зі своїх успіхів, так і з планів.
6. Якою б скромною не була твоя праця, виконуй її самовіддано і добросовісно. Повір: це справжня цінність супроти мінливої долі.
7. Будь обережним у своїх починаннях, бо світ цей сповнений оман. Але нехай це не заступить тобі справжніх чеснот: багато людей прагнуть високих ідеалів, а життя усюди сповнене геройства.
8. Будь собою і не опирайся почуттям. Не будь цинічним у любові, бо серед черствості й розчарувань вона єдина вічна, як трава.
9. Приймай спокійно все, що несуть із собою літа, без гіркоти полишай те, що дарувала молодість.
10. Зміцнюй силу духу, щоб у несподіваному нещасті стала для тебе щитом.
11. Не віддавай себе на поталу витворам уяви: багато-бо страхів породжують нудьга та самотність.
12. Дотримуйся необхідної дисципліни, але вмій бути лагідним до себе. Пам'ятай: ти – дитина Всесвіту і маєш право бути тут не менше, ніж зорі й дерева. І чи зрозуміло це тобі, чи ні – повір, що світ цей є таким, яким повинен бути.
13. Отож, будь у мирі з Богом, що б ти не думав про Його існування, чим би не займався і якими б не були твої прагнення.
14. У вуличному гаморі, у метушні життя збережи спокій своєї душі. З усіма своїми пастками, втомою і втраченими мріями цей світ усе ж чудовий.
15. Будь уважним і намагайся бути щасливим.

### ***Єдині вимоги до учнів***

1. Учні приходять до школи за 15 хвилин до початку занять.
2. Перед входом до школи учень повинен витерти ноги, перевзутися у змінне взуття і, не поспішаючи, іти на той поверх, де знаходиться його клас.
3. До приходу вчителя учні готують усе необхідне до уроку. Підручник, щоденник, зошити мають бути акуратно покладені на парті.
4. Запізнюватися на уроки забороняється.
5. Учням забороняється приносити до школи речі, які не потрібні для занять.
6. Учні зобов'язані приходити до школи у шкільній формі.
7. Тільки на уроки фізкультури учні повинні з'являтися у спортивній формі, а на заняття в майстерні – у спеціальному одязі.
8. Учні зустрічають вчителя встаючи.
9. Без дозволу вчителя або класного керівника ніхто з учнів не має права пересідати за іншу парту.
10. Учні, які бажають відповісти на запитання, поставлене вчителем, або звернутися із запитанням до вчителя, повинні підняти руку, поставивши її ліктем на парту.
11. Отримавши відповідний бал на уроці, учень обов'язково подає вчителю щоденник.
12. Після закінчення уроку учні встають тільки після слів учителя: «Урок закінчено».

13. Після закінчення уроків учні організовано виходять із класу.

**При роботі з неблагополучними сім'ями класному керівнику необхідно:**

1. Сприяти виявленню неблагополучних сімей як засобу профілактики соціального сирітства (знання умов проживання дитини, наявність акту матеріального обстеження).
2. Підвищувати педагогічну культуру всіх категорій батьків, зокрема:
  - організувати педагогічну освіту; переконувати батьків у тому, що сімейне виховання – це не моралізування, нотації або фізичні покарання, а весь спосіб життя батьків (насамперед здоровий), напрям думок, учинків самих батьків, постійне спілкування з дітьми з позицій гуманності.
  - залучати батьків до діяльності як активних вихователів (сімейні свята в школі, позаурочна позашкільна діяльність, участь у керуванні школою).
3. Щоб уникнути насильства, жорстокості, агресивного поведіння стосовно своїх дітей, формувати правову культуру батьків.
4. Проводити контрольну-корекційну роботу з батьками (анкетування, тестування, аналіз рівня вихованості, навченості дітей, індивідуальні бесіди тощо).
5. Враховувати особливості виховання в кожній окремій сім'ї; спираючись на позитивний досвід, підвищувати пріоритет сім'ї й сімейних традицій у всіх суб'єктів освітньої діяльності: дітей, батьків, педагогів.
6. Усунути почуття провини батьків за свою неспроможність результативного виховання дитини (окремий план роботи із проблемними групами батьків).

***Використані джерела інформації***

Шелестова Л. Виховна година // Класному керівнику : 1000 важливих дрібниць / упоряд. Л. Шелестова, Н. Чиренко. – К. : Шкільний світ, 2010. – С. 21-29.